

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันพระ วันพระ วันโกน เราแสวงหาบุญกุศลใส่หัวใจของตน บุญกุศลเกิดได้มากมาย แค่นี้ก็เยอะ ไม่คิดอาฆาตมาดร้ายใคร ก็เป็นบุญเป็นกุศล แล้วเป็นบุญกุศลที่มหาศาลด้วย เพราะมันไม่ทุกข์ใจ

การทำงานๆ มันเป็นวัตถุ มันเป็นกิริยาที่การแสดงออก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบธรรมคือกราบคุณธรรมในหัวใจของท่าน พระพุทธ พระธรรม แสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม นี่รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ฟังธรรมๆ ฟังคุณธรรม ฟังสังฆธรรมที่เราจะสร้างสมขึ้นมาในหัวใจของตน

ในปัจจุบันนี้มันซึ่ทุกซึ่ยาก สมมุติบัญญัติๆ สมมุติขึ้นมาทั้งนั้นนะ อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ แล้วไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาผลาญหัวใจของตน

แต่ถ้าเป็นทางโลกๆ คนเกิดมาเป็นมนุษย์ บ้างจ้ะเครื่องอาศัยดำรงชีวิต เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานของเรา เราขยันหมั่นเพียรของเรา

นั่นเป็นบุญและบาป

บุญ บุญคือมีความสุขการกระทำอันนั้น

บาป บาปคือความบากบั่น ทำความเพียร ทำการกระทำแล้วสูญเปล่า บาปเพราะมันเป็นมิจฉาทิฐิ มันมีความเห็นผิด มันเที่ยวคดเที่ยวโกง เที่ยวทุจริตเขา มันไม่เป็นประโยชน์กับหัวใจของตน มันกลับเป็นโทษใจ

บุญ บุญคือเรามีความเมตตากับเขา เราช่วยเหลือเจือจานเขา เราคุ้มครองดูแลเขา อันนั้นเป็นบุญกุศล มันเป็นคนบาปในหัวใจของตน

แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา บุญและบาป เราก็เข้าได้แค่นี้ แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ อยู่อย่างนั้นนะ ไม่มีประโยชน์อะไรทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะถ้าเวลามันคิด มันแบกมันหาม มันก็เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่กดดันหัวใจของตน เวลามันปล่อยว่างๆ ขึ้นมา ว่างๆ ว่างๆ

พระธรรมๆ ไง ศील สมาธิ ปัญญา

ศีลคือเป็นศุณยฺ ศุณยฺคือความพอใจของตน ทำอะไรตามแต่ความพอใจของตน

ศีล ศีลคือรวบรวมขอบเขต ตบความรู้สึกนึกคิดนั้นไม่ให้มันคิด ไม่ให้มันไปหยิบฉวยสิ่งใดเพื่อมาทำโทษกับหัวใจของตน เห็นไหม มันมีศีล

ศีลเป็นความปกติของใจ มีศีล มีความสะอาดบริสุทธิ์ในหัวใจ สีละ มีความมั่นคงในหัวใจของตน โอ้! นี่ไง ธรรมคุ้มครองในหัวใจดวงนี้ไง มันดูแลหัวใจของตน

ศีล สมาธิ

สมาธิ เวลาทำความสงบของใจเข้ามาด้วยคำบริกรรม เพราะมีการกระทำ ต้องมีบริกรรม ต้องมีพุทโธ ธัมโม สังโฆ มรณานุสติ มีสติปัญญาในการกระทำ ไม่ใช่เพื่อเจ้อเพื่อพัก แล้วไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันในหัวใจของตน แล้วยังอ้างอีกนะว่าพระพุทธานุชา

ไอนั้นมันถูกชี้โพ เพราะมันทำอะไรโดยขาดปัญญาของมัน

ถ้ามีปัญญาของมัน มันทำอะไรขึ้นมา มันเป็นคนปกติของใจ เพราะอะไร เพราะถ้ามีคำบริกรรม มันมีคนกระทำ มันมีความรู้สึก มีสุขมีทุกข์ เวลามันทำอะไรไม่ได้ มันบีบมันคั้นขึ้นมา พุทโธๆ มันไหลไปนอกกลุ่มนอกทาง ทั้งเจ็บทั้งแค้น

แค้นใคร

ก็แค้นตัวเองไง แค้นสติปัญญาของตนไง ทำสิ่งใดแล้วไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาไง เวลามันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เป็นนามธรรมๆ แต่มันสงบระงับเข้ามาไง มีสติมีปัญญาเข้ามา เห็นไหม

มันต้องมีคำบริกรรมของมัน พุทโธ ธัมโม สังโฆ ปัญญาอบรมสมาธิ มีสติปัญญา

ถ้าหลับก็รู้ว่าหลับ หลับพรวด หายไปแล้ว นึกว่าลงสมาธิ ขึ้นมาน้ำลายไหลยืดเลย ไร้สาระ

ถ้ามันลงสมาธิ มีสติรอบรู้ในหัวใจของตน

สมาธิคือไม่พาดพิงอารมณ์ อารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น มันเป็นอิสระของมัน

นิดๆ หน่อยๆ ก็ขนิกะ ถ้ามันดีขึ้นไป มันสงบแล้วมันรับรู้ได้ อุปจาระ มันออกไป แล้วถ้าเป็นอัปปนา มันสักแต่ว่าปรากฏ สักแต่ว่าตัวมัน นั่นตัวมันแท้ๆ เลย

ถ้าพิสูจน์กัน พิสูจน์กันอย่างนี้ใจว่า สิ่งที่ว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ไม่ใช่พระธรรมๆ พระทำงาน พระอาบเหงื่อต่างน้ำ ใช้นั้นเป็นความเพียร มันแสดงจิตนิสัยว่า ถ้าคนมันมีความมุนานะ มีความมั่นคงของมัน มันมีโอกาส เออ! ใจคนนี้มีแวว

ใจคนไม่เอาไหนเลย นอนกระดิกเท้า ให้พระธรรมหล่นใส่หัวนะ

อีก ๕๐๐ ขาติ อีก ๕๐๐ ขาติแล้วไม่ได้อะไรด้วยนะ ไม่ใช่อีก ๕๐๐ ขาติแล้วได้ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีการกระทำ

กรรมคือการกระทำ ทำดีและทำชั่ว กรรมดีให้ผลแก่หัวใจที่ดีงาม แม้แต่เป็นแค่กิริยาการกระทำจากภายนอก มันก็ดูสวยงาม เพราะอะไร เพราะมันมีสติปัญญารับผิดชอบ

แขนขาจะขยับได้ ถ้าไม่มีหัวใจ ไม่มีจิตที่มันควบคุมดูแล มันจะไปได้อย่างไร ชากศพนอนอยู่ในโลงนั่นแหละ แล้วก็ไปส่งกันที่เชิงตะกอนนั่นนะ นั่นก็ชากศพ ไม่มีจิตวิญญาณครอง เวลาจิตวิญญาณครอง จิตมันเคลื่อนออกจากร่างนี้ไป เวลามันตาย

แล้วเกิดละ

เวลาเกิด เกิดในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ เกิดแล้วก็มีชีวิตเติบโต มีความอุดมสมบูรณ์ของตนขึ้นมา แล้วก็ชราคร่ำคร่า

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด มีใครบ้างที่ไม่ตาย แน่แน่นอน ความตายรออยู่ข้างหน้า กรรมดีและกรรมชั่วจะติดหัวใจดวงนี้ออกจากร่างนี้ไป

แล้วถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบหัวใจของท่าน ท่านเป็นพระอรหันต์นะ ท่านไม่มีอวิชชา ไม่มีความไม่รู้ มันไม่มีการเกิดอีกแน่นอน ไม่มีการเกิดอีกแน่นอน เพราะสติสมบูรณ์ สติวินัย เรียบร้อย เรียบ งาม วิมุตติสุขในหัวใจของตน ไม่ตื่นเต้น ไม่หวั่นไหวไปกับใดๆ ทั้งสิ้นเลย นั่นมันเรื่องข้างนอก ถ้าเรื่องข้างในมันจบใจ

วันพระ วันพระๆ เราอยู่บ้านอยู่เรือนก็ห้องพระ ไปวัดไปวา หาโคนไม้ ที่ร่ม เราฝึกหัดปฏิบัติของตน เพราะการเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์

การเกิดเป็นมนุษย์สามารถหาทรัพย์สมบัติ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ วังเต้นหากันหมดนะ

อริยทรัพย์ อริยทรัพย์มันอยู่ในหัวใจที่เอามาอดกันไม่ได้ แต่รู้ได้ รู้ได้ด้วยกิริยาพฤติกรรมที่มันทำนั่นแหละมันฟ้อง

สิ่งที่มันมีคุณค่าๆ เอ็งเหยียบย่ำ เอ็งทำลายมันได้อย่างไร สิ่งที่มีคุณค่าๆ ใจ ถนนหนทาง เขาไว้สัญจร มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ไอ้ที่เราทำอยู่นี้สมมุติทั้งนั้นนะ สมมุติๆ ทั้งนั้นนะ สมมุติบัญญัติใจ ให้เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาใจ แล้วมันเป็นจริงๆ เหมือนกับว่ายนํ้า ชีจักรยาน ชีจักรยาน คนชีจักรยานเป็นก็เป็น ว่ายนํ้า คนตกนํ้ามันก็ว่ายนํ้าได้

ไอ้หัวใจมันไม่มีคุณธรรม มันทำอะไรได้ มันก็โอดโอยใจ สิทธิเสรีภาพ ประชาธิปไตย เท่ากัน ทำเหมือนกันก็ต้องได้เหมือนกัน

เอ็งคิดเอง

เวลาเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญาที่รู้เองนะ บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ด้วยสติด้วยปัญญาแจ่มแจ้ง

แต่คิดเองเออเอง ก็เลสมันปิดหูปิดตา แล้วก็พรวดเพื่อ เพื่อเจ้อ นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ

เรื่องโลกๆ สิ่งในโลกๆ ปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

เรื่องโลกๆ เขาว่าปฏิบัติต้องชัดเจน

เอกสารโง่ นี่โง่ บัตรคนจนโง่ เอกสารโง่ มีรถ ๒ คัน ๕ คัน เอกสาร แต่ความจริงมันไม่มี เอกสาร

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้ามาให้มันคง ทรงจำธรรมวินัย ยิ่งทรงยิ่งงง สมารถก็ไม่ มี สติปัญญาล่องลอยไปในอากาศ เอกสารโง่ มีรถ ๕ คัน ๑๐ คัน มีที่ ไม่ได้บัตรคนจน นั้น เอกสาร แต่ความจริง ถ้าของเรา ให้ ๕ ไบยังไม้อะ

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนะ ตอนบัตรทอง หลวงปู่เจี๊ยะท่านนอนเจ็บป่วยอยู่ ข้าราชการเขา มาขอ จะให้บัตรทอง

ทางลูกศิษย์บอก ไม่ต้องหอรอก พระเขาดูแลกันได้

อย่างนั้นไม่ใช่สิทธิ์ก็ได้ แต่ขอถวายให้เป็นมงคล

บัตรทองๆ นะ มายัดเยียดให้ถึงวัดเลย

หลวงปู่เจี๊ยะท่านป่วยอยู่โง่ เราบังเอิญอยู่ที่นั่นพอดีโง่

ไม่รับ บัตรทองไม่รับ

เพราะอะไร

เพราะพระดูแลกันได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้โง่ อยากจะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า ให้อุปฐากภิกษุไข้เถิด แต่ก็มีกติกา ต้องอุปฐากภิกษุไข้ที่หายากัทาน ให้ทำสิ่งใดก็ ทำตามนั้น สิ่งนั้นควรอุปฐาก

ไอ้ที่ออชะอะออเลาะ พลิกเพลงการเมือง อย่าไปอุปฐากมัน นั้นมหาโจร อ่างโง่ นี่ เอกสาร แหม! ป่วยใหญ่เลย ชาวพุทธก็โง่กันใหญ่เลยนะ ไร้สาระ

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกไว้ จามพิดก็จะไปหาหมอ มดกัดก็จะไปหาหมอ ไร้สาจะมันอยู่ที่หัวใจของคน ถ้าหัวใจของคนเข้มแข็ง ธรรมโอสถ

เวลาหลวงปู่มันท่านอยู่ที่ถ้ำสาริกาไง ท่านเป็นโรคท้องเสีย ท่านต้องต้มยาของท่าน ท่านอยู่องค์เดียว ๓ ปีนะ ต้มเอง ฉั่นเอง พอต้มไปต้มมาไม่หาย

เวลามันไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ใช้มันมาจากไหน เวลามันมาอย่างไร มันหายไปอย่างไร อย่างนั้นเลิก ยาต้มขี้วัวทั้งหมัด แล้วธรรมโอสถ หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโธ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันขาดใจ โลกนี้ราบหมดเลย โรคภัยไข้เจ็บก็หาย คุณธรรมในหัวใจของคนก็เกิดขึ้น เกิดขึ้นด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา มัคโค ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา นี่ไง พระธรรมๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบคุณธรรมในหัวใจของท่าน

ไม่ใช่กราบว่าพระทำงาน พระเดินจงกรม พระนั่งสมาธิภาวนา นี่สมมุติสงฆ์ กำลังฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ทรัพย์สมบัติมันเรื่องภายนอก ทรัพย์ภายในเป็นอริยทรัพย์ เป็นอริยทรัพย์นะ บุญกุศลติดหัวใจนี้ไป เห็นไหม เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม หมดบุญก็มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นสัตว์นรกอกเวจี เวียนว้ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏะอย่างนี้ บุญและบาป เป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสที่มันเกิดขึ้นมาจากการกระทำของตน

แล้วถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา นั่งเฉยๆ หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโธ พยายามมีคำบริกรรมขึ้นมา

สุขภาพกาย สุขภาพจิตของเรามีการกระทำขึ้นมา ด้วยสติ ด้วยสัมปชัญญะ ด้วยการกระทำที่สมบูรณ์แบบ

สงบก็สงบ ก็รู้ว่ามันสงบ ก็รู้ก็เห็น ก็ชัดๆ อยู่ที่นี่ ถ้ามันทุกข์มันยาก ก็มันทุกข์มันยาก เพราะอะไร เพราะเราทำบุญอยู่ทั้งใจ แล้วคนทำผิดมากมายมหาศาล

เวลาคนทำๆ ทำไว้ให้มันเป็นจริตเป็นนิสัย ขอให้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ภาคปริยัติ ก็มีการศึกษา
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ครูบาอาจารย์ที่ดั่งามท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นคุณธรรมในหัวใจของท่าน ถ้าคุณธรรม
ในหัวใจของท่าน มันเป็นไม้เท้า เวลาเดินนำหน้าเราไปไง เวลาคอยบอกหนทาง คอยคุ้มครอง
ดูแลในการฝึกหัดปฏิบัติไ้

ไ้เราเพื่อเจ้า เพื่อฝัน ละเมอเพื่อพัก แล้วยังคนที่วุฒิภาวะอ่อนแอด้วยนะ ธรรมเกิด เกิด
ทั้งวันทั้งคืนนะ

แต่ครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจะ ขณิกสมาธิ อุปะการสมาธิ อัปปนาสมาธิ เวลา
จะเข้าสมาธิมันมีพญามาร มันจะออกไปให้รู้รู้รู้เห็นนิมิต การเห็นนั้นนะมันพาให้จิตมันถอย
หลัง ไม่ใช่จิตมันเจริญก้าวหน้า

จิตเจริญก้าวหน้าขึ้นมาจะ สิ่งที่เราเห็นให้ว่างๆ ว่าง แล้วถ้ามันเข้ามาของมันได้ มันสงบ
ระงับเข้ามาได้นะ มีกำลังแล้ว สิ่งที่เราเห็นนั้นแหละเสวยอารมณ์ เสวยคือการรับรู้มันนะ ถ้ามัน
จับได้ มันพิจารณาได้ไ้ว่า จิตนี้มันกระทบอะไร

สิ่งที่เราเห็น ถ้ามันขาดสติสัมปชัญญะขึ้นมา มันก็เป็นกิเลส เป็นมาร เป็นซาตาน ชักจูง
หัวใจให้เตลิดเปิดเปิง เวลาทางโลกขึ้นมาเขาเตลิดเปิดเปิงด้วยอารมณ์ของเขา เวลาทางธรรมๆ
รู้ณิมิตๆ กิเลสอวิชชาไม่รู้มันพาเตลิดเปิดเปิงของมันไปไ้ เวลาสงบระงับเข้ามา เราจะรู้ณรู้ณใจ

เวลาปฏิบัติขึ้นมา มีฉากับสมาธิเป็นอย่างไร ไ้ที่ไม่ผิดไ้ไม่มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ครูบาอาจารย์ปฏิบัติมากมายนานกาล เวลาที่
มันสมุจเฉทปหาน มันนิโรธ มันดับทุกข์เป็นขั้นเป็นตอน บุคคล ๔ คู่ นั้นแหละคุณสมบัติ นั้น
แหละองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบคุณธรรมอันนั้นไ้

แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเพื่อเจ้าเพื่อพักก็เป็นหมดเลย แล้วตัวเองไม่กล้าโกหกนะ ก็ไป
หาอาจารย์ ให้อาจารย์เข้ามากัน เป็นจรีตเป็นนิสัย เป็นอุปาทานหมู่ ชักกันไป

“พวกเรา”

เขาว่านะ พวกเราไม่ต้องมีชนะก็ได้ พวกเราไม่ต้องนิโรธใจ ถ้ามีชนะมันทุกข์มันยาก

แล้วชนะมันถูกต้องไง ชนะคือเงินสด เวลาเราจ่ายแล้ว ถ้ามันได้รับบิล นั่นชนะ คือโครงการ คือการกระทำ เวลามันสมมุติ มั่นนิโรธดับทุกข์ นั่นละคุณงามความดี นั่นละอริยทรัพย์ นั่นละมันเป็นความปรารถนาของพระปฏิบัติ มันเป็นความปรารถนาของผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

แล้วเป็นที่ไหน

เป็นที่หัวใจ

เวลาเราเกิด เรารู้ตัวไหม จูติในใจ ในกรรม ในน้ำครำ ในโอปปาติกะ รู้ตัวไหม นี่อริยชาติ แต่ถ้ามันสมาธิปฏิฐาน มันรู้ตัวตลอดเวลา แล้วรู้แจ้ง ทำได้แค่ไหนได้แค่นั้น ทำได้สงบก็ได้แค่สงบ ทำได้สงบนี่ว่าเป็นนิพพาน สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

มันยังไม่รู้ชนะนะ

แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นบุคคล ๔ คู่ รู้เพราะอะไร เพราะสมาธิมันมีเจริญแล้วเสื่อม เวลาเจริญขึ้นมามีความสุขมาก เวลาเสื่อม ตีอกชกตัว เหมือนคนล้มละลาย แล้วเวลามันฝึกหัดขึ้นมาจนมันมีสมถกรรมฐาน มันมั่นคงของมันได้ มันคงของมันได้แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ก็ใช้ปัญญาจากวิปัสสนา

คือสมถกรรมฐาน ฐานคือจิต วิปัสสนาในหัวใจของตน ในการกระทำของตน มันรู้มันเห็นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

เวลามันปล่อยวางๆ ก็ชั่วคราวๆ ตังคับหนาน เวลามันนิโรธ มันดับทุกข์ มันมีชนะ เวลามันขาด อริยทรัพย์ครับ

อยู่ที่ไหน

อยู่ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบคุณธรรมในหัวใจของท่าน

ไอ้เราละเมอเพื่อพอก เพื่อเจือ เพื่อฝัน น้ำลายไหลยืดเลยนะ นอนหลับจนกรนนั้นนะ มันว่ามันนั่งภาวนากันอยู่นะ วุฒิภาวะอ่อนแอมาก อำนาจวาสนาเราไม่มี

ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราให้เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาทิฏฐิ

ไอ้พวกหลับตาลืมตาบอกว่า ไอ้หลับตามันเป็นมิจฉา

เดินจงกรมมีใครเขาหลับตา ในสมาธิในทางจงกรมนะ ไอ้พวกนี้คือพวกไม่รู้จักมิจฉาหรือ สัมมา ไม่รู้จักถูกและผิด ไปโทษเขาทั่ว

แล้วต้องลืมตานะ ถ้าหลับตาเป็นมิจฉา

ถ้าลืมตา แล้วคนในประเทศไทยก็ลืมตาทั้งประเทศนะ นั่งเล่นไฟมันนั่งเพ่งอยู่ ๗ วัน ๗ คืน เล่นการพนันมันเพ่ง มันไม่มีสมาธิตรงไหนเลย

สมาธิมันอยู่ที่จิต ปัญญามันเกิดขึ้น มันเกิดจักขุญาณ จักขุญาณ เกิดญาณหยั่งรู้ในใจของตน แล้วมันจะมีความมหัศจรรย์กับบุคคลคนนั้น เพราะอะไร

เพราะบุคคล ๔ คู่ ถ้าเขามีอริยทรัพย์ ทำไมเขาไม่รู้ถึงฉานสมาบัติ ทำไมเขาไม่รู้ถึงอภิปัญญา ทำไมไม่รู้วากิเลสมันหลอกให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง แล้วเรามีความสามารถทำให้อยู่ในหนทาง มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เอวัง